

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articul. II. De distinctione reali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

ARTICULUS II.

De Distinctione Reali.

130. **N**ota I. Aliud est *Differentia*, aliud *Diversitas*, aliud *Distinctio*. *Differentia* est duorum sub eodem genere Aristotelico positorum diversitas differentiarum. Sic differre dicuntur *Homo & Brutum*; quia sub eodem genere animalis habent differentias diversas. *Diversitas* est duorum sub nullo genere Aristotelico positorum differentia essentialis. Talia diversa sunt *Substantia & Accidens*. *Distinctio* est forma denominans rem vel subjectum distinctum. Hæc reperitur etiam inter ea, quæ nec differentia, nec diversa sunt inter se, v.g. inter *Petrum & Paulum &c.*

131. **N**ota 2. *Distinctio Universalis* est duplex: *Realis & Rationis*. *Realis* est inter duo extrema realia, ante operam intellectûs, nemine cogitante. V.g. inter *Petrum & Paulum*. *Rationis* est, quæ intercedit inter duo extrema intentionalia, quæ fiunt per intellectum v. g. inter *Animal & Rationale*, quæ ante operam intellectûs sunt indistincta, distinguuntur autem per intellectum. Porro *distinctio Realis* vel est adæquata vel inadæquata. *Adæquata* est, quæ intercedit inter duo extrema realia, quorum neutrum ab altero includitur. *Inadæquata* est inter duo extrema realia, quorum unum ab altero includitur. Hæc vel est inter totum & ejus partem, v. g. inter *hominem & corpus*, & dicitur *distinctio includentis ab incluso*. Vel est inter partem

tem

tem & totum, v. g. inter *animam & totum hominem*, & dicitur *distinctio inclusi ab includente*. Sunt & aliæ adhuc distinctionis divisiones, de quibus suo loco.

132. *Nota 3.* Signa distinctionis realis (loquendo de creatis) afferri solent quatuor. I. Est *negabilitas vera in recto, & in sensu reali & identico*. Sic distinguuntur realiter animal in Petro, & animal in equo; quia in sensu reali & identico verè dicere possum: id, quod est animal in Petro, non est id, quod est animal in equo. *Dixi loquendo de creatis.* Nam in divinis paulò aliter loquendum est; Pater enim, Filius & Spiritus S. distinguuntur realiter, & tamen falsò dico: Id quod est Pater non est Filius; quandoquidem & Filius est illa essentia divina, quæ est Pater. Igitur ut hoc signum universalius sit, sic ponendum est: *Quæ de se invicem negari possunt eo modo & secundum id, quomodo & secundum quod de se invicem verè negantur, illa quoque distinguuntur realiter.* Ex hoc enim signo sic posito adverto etiam in divinis Patrem & Filium realiter distingui, cum possint de se negari secundum id, secundum quod verè dico: Pater non est Filius, & vicissim, nempe secundum Personalitates, ad quas significandas hæ voces: *Pater, Filius* sunt institutæ. II. Est *Separabilitas quoad tempus & locum*, cum enim idem separari non possit à se ipso, sequitur, quod ea, quæ realiter separantur, sive id naturaliter sive divinitus fiat, realiter distinguantur. III. Est *Oppositio relativa producentis & pro-*

producti naturaliter. Quia idem nequit se ipsum producere naturaliter nec quoad primum, nec quoad secundum esse. IV. Est *Oppositio Contradictoria* pro statu reali. Si enim illa distinguuntur realiter, inter quæ intercedit oppositio relatiua; ergo à priori distinguuntur ea realiter, quibus realiter conveniunt prædicata contradictoria, cum hæc oppositio sit maxima. His positis

Status quæstionis est, quid *physicè* sit, aut in quo formaliter consistat distinctio realis rerum positivarum? an sit ipse entitas rei absoluta absolutè spectata? An sit negatio identitatis? An modus *physicè* superadditus? An verò sit ipsa entitas rei relativè sumpta, sive relatio alietatis realis ab extremis, quæ distinguuntur, *physicè* indistincta? ad singulas has quæstiones claritatis gratiâ seorsim respondebo.

§. I.

An Distinctio Realis formaliter consistat in Entitate absoluta absolutè spectata?

133. *Dico.* Non consistit. *Ratio.* Distinctum non minùs est terminus relativus, quàm æquale vel simile; ergo sicut æqualitas vel similitudo non consistit formaliter in entitate absoluta absolutè sumpta; ita nec distinctio formaliter est ipsa entitas rei absoluta absolutè sumpta h. e. per ipsam entitatem absolutè sumptam non exprimitur forma, quæ denominationem distincti tribuit. *Prob. ant.* Quidquid est distinctum, ab alio distinctum est; sicut æquale vel simile, alicui æquale vel simile est. Ergo. *Confir.*

Confr. Distinctio est proprietas entitatis absolutæ; ergo non est ipsa entitas absoluta: Nam idem sibi ipsi proprietas esse nequit.

134. *Obj.* Quod est constitutivum, est etiam distinctivum; sed entitas absoluta est constitutiva rei; ergo etiam est distinctiva. *R. D. maj.* Est etiam distinctivum *fundamentaliter* saltem, si-ve *radicaliter*. *C. Formaliter. Subd.* Si absolutè spectetur. *N.* Si relativè aut formaliter sumatur *C.*

Inst. 1. Positâ solâ entitate absolutâ rei, reliquis omnibus sublatis habetur distinctio; ergo in ea sola consistit. *R. D. ant.* habetur distinctio *fundamentaliter C. formaliter N.* Posito, quòd daretur tantùm unicum ens, illud haberet quidem entitatem absolutam; sed non esset formaliter distinctum ab alio ente, quod ex supposito non daretur; quia ex sola entitate unius rei posita, nondum resultat forma denominans rem distinctam.

Inst. 2. Essentiæ rerum debent constitui in prædicatis primis, & quæ sunt radices aliorum; sed entitas absoluta est prior reliquis prædicatis omnibus; ergo in ea debet statui essentia distinctionis. *R. D. min.* Entitas absoluta est prior, & res pro illo priori concipitur etiam distincta *N.* & nec concipitur distincta nec indistincta, sed ab his prædicatis præscindit. *C.*

135. *Observa* tum pro hac, tum pro sequentibus conclusionibus, quod instans reale distinguatur in tria signa rationis. In 1. signo concipitur entitas v. g. Petri & Pauli *absolutè* sine rela-

relatione ad invicem: & in hoc signo Petrus nec concipitur esse distinctus à Paulo, nec esse idem cum Paulo; sed ab utroque præscindit. In 2. signo consideratur entitas Petri, ut est alia ab entitate Pauli; & in hoc signo Petrus est formaliter distinctus à Paulo. In 3. signo consideratur Petrus non esse Paulus, sive negatio inter Petrum & Paulum.

§. II.

An Distinctio Realis formaliter consistat in Negatione Identitatis?

136. *Dico.* Non consistit. *Ratio est primò.* Proprietas entis positivi nequit esse negatio, quia proprietas realiter convertitur cum ente, quod negationi non convenit; sed distinctio est proprietas entis positivi, saltem mediata profluens ex unitate; ergo nequit esse negatio. *Secundò.* Nostro concipiendi modo prius est, Petrum v. g. esse distinctum à Paulo, quàm Petrum non esse Paulum; ergo pro priori ad negationem identitatis inter Petrum & Paulum jam habetur formaliter distinctio. *Ant. patet* tum ex hoc, quod bona sit hæc causalis: *Ideo Petrus habet negationem identitatis cum Paulo, quia est distinctus ab eo;* tum ex eo, quod negatio identitatis fundari debeat in aliquo prædicato priore positivo, quod sit fundamentum, cuius entitas Petri cum Paulo negetur. *Tertiò.* Res non constituuntur formaliter per negationem; ergo nec per eam formaliter distinguuntur.

137. *Obj. 1.* In eo formaliter consistit distinctio, per quod tollitur Identitas Petri v. g. cum Paulo; sed hæc tollitur per negationem; ergo. *R. D. Maj.* per quod tollitur *primariò, positivè & formaliter* identitas Petri cum Paulo. *C.* per quod tollitur tantum *secundariò, negativè & consecutivè. N.* & sic *distinct. min. N. Conf.* Negatio ut n. 136. Dictum est, sequitur ipsam distinctionem. *Si infer.* Ergo pro priori ad Negationem potero dicere: *Petrus est Paulus.* *R. N. Illat. Probat.* Inter esse Paulum, & non esse Paulum non datur medium; ergo pro illo priori vel Petrus est Paulus, vel non est Paulus. *R. D. Ant. Probat.* Non datur medium reale, h. e. hæc propositiones nec simul veræ, nec simul falsæ esse possunt pro statu reali *C.* non datur medium præcisionis, h. e. pro signo priori rationis nequit cognosci Petrus præscindens à hoc, an sit Paulus, annon sit Paulus. *N.* Nempe pro signo priori rationis cognoscitur Petrus esse alius à Paulo, sub quo conceptu præscindit, an sit Paulus, annon sit Paulus. *Si reponas:* Habitâ negatione identitatis inter Petrum & Paulum habetur etiam alietas & distinctio. *R. D.* habetur alietas & distinctio *formaliter N. Præsuppositivè. C.*

138. *Obj. 2.* Per quod maximè distant extrema, per illud formaliter distinguuntur; sed extrema maximè distant per negationem, quia per eam negativè & contradictoriè tollitur identitas extremorum; ergo per negationem formaliter distinguuntur. *R. D. Maj.* Per quod maximè

maximè distant extrema *positive*, per illud formaliter distinguuntur C. per quod maximè distant *negative* N. Prius fit per relationem alienationis, de qua vid. n. 144. Posterius per negationem. *Si ais*: Distinctio nequit concipi sine negatione. *R.* Quid tum? etiam creatura concipi nequit sine creatore. *Si inferas*: Ergo negatio constituit formaliter distinctionem; *inferam* & *ego*: Ergo creator formaliter constituit creaturam. Quis hoc concedet, aut unquam concessit? Deinde distinctio *primò*, *formaliter*, *positive* & quoad rem ipsam est sine omni negatione; etsi *secundariò*, *consecutivè* & in modo explicandi sine ea non sit.

§. III.

An Distinctio Realis consistat formaliter in modo superaddito?

139. *Nota.* Patroni hujus sententiæ per modum intelligunt *entitatem modalem*, quæ, licet à subjecto realiter sit inseparabilis, realiter tamen à eo distinguitur; cum subjectum possit existere sine tali modo, licet modus existere non valeat sine subjecto, adeoque inter rem & ejus modum detur saltem separabilitas non mutua. In ejusmodi entitate realiter rei superaddita dicunt consistere formaliter realem rei distinctionem à alia re. Contra hos.

140. *Dico.* Distinctio non consistit formaliter in tali modo. *Ratio* est *primò*. Secluso vel per mentem vel realiter tali modo Petrus adhuc esset distinctus à Paulo; cum secluso

etiam tali modo adhuc intrinsecè & essentialiter repugnet Petro, identificari cum Paulo: quandoquidem res semel distinctæ realiter, ne divinitus quidem *identificari* possunt realiter; cum manentes secundum entitates suas, semper maneant duæ; vel certè corruptis earum entitatibus, nova quædam entitas resultaret, quæ foret una. *Secundò* si talis modus est physicus, requirit causam suam physicè productivam: Sed quænam ista? *Dic mihi quis genitor, vel quâ sit origine natus. Iste modus* Si ad Deum recurras, pauperem te Philosophum Philosophi dicent; cum Philosophus absque urgente necessitate (qualis hîc nulla est, siquidem tota distinctio sine tali modo commodè explicari possit) recurrere ad Deum debeat. Si verò ad creaturas appelles, nullam invenies, quæ te non repellat; cum nulla actio creaturæ ad productionem physicam talis modi terminetur. Si autem modum tuum non quidem physicum, realem tamen esse contendas, qui non requirat causam suam physicè productivam; tunc rogo te, ut mihi ejusmodi modorum finem indices. Nam *Est modus in rebus* (scilicet indistinctus, ut adhuc sæpius probabitur suis locis) *sunt certi denique fines*, ne detur processus in infinitum, apud Philosophos implicans. Hunc autem quomodo in hac sententia tua evitare possis, non video. Nam ille ipse modus superadditus, per quem Petrus distinguitur à Paulo, distinguitur etiam à bruto: vel ergo distinguitur à bruto sine modo super-

superaddito? & habetur intentum; vel distinguitur à bruto per alium modum superadditum? & sic itur in infinitum. *Si Dicas:* Modum illum distingui se ipso à bruto, cum non detur modus modi, & modus sit ultima rei indifferentis determinatio. *R.* Licet non detur modus modi in eodem genere, v. g. *sessio sessionis*, datur tamen in diverso genere, v. g. *actio ponens Unionem*. Pari ratione licet modus distinguatur se ipso à re, cujus est distinctio; se ipso tamen distingui non poterit à alia re, cujus non est distinctio, aliàs dabitur distinctio sine modo superaddito.

141. *Obj. 1.* Absque modo superaddito quælibet res est indifferens ut sit distincta vel non; ergo per modum superadditum determinari debet ad esse distinctum. *R. 1. N. Ant* ex ratione prima conclusionis. *R. 2. D. Ant.* Quælibet res absolutè spectata est indifferens, h. e. præscindit, an sit distincta, nec ne. C. quælibet res relativè sumpta est sic indifferens. N.

142. *Obj. 2.* Absque modo superaddito Petrus v. g. fundamentaliter tantùm distinguitur à Paulo; ergo distinctio formaliter talis habebitur à modo superaddito. *R. D. Ant.* Petrus absolutè spectatus, secundùm entitatem suam absolutam absolutè spectatam distinguitur tantùm fundamentaliter à Paulo. C. Relativè spectatus, vel secundùm entitatem absolutam relativè sumptam. N. Plura, quæ hìc objici possent, solventur in thesi metaphysica

de Relatione, ad quam materia de modis propriè pertinet.

§. IV.

An Distinctio Realis formaliter Consistat in Relatione Alietatis realis?

143. Notandum hîc vel obiter, quod relativum fit id, quod dicit ordinem vel respectum ad aliud. Est concretum, cujus *Subiectum* est res respiciens aliud; Forma est ipse respectus vel relatio. Hæc varia fortitur nomina; Si relativa sint similia, dicitur *relatio similitudinis*; si sint dissimilia, vocatur *relatio dissimilitudinis*; si sint æqualia vel alia ab invicem &c. *relatio æqualitatis* vel *alietatis* &c. nuncupatur. Ex his facilè intelliges *statum questionis* in præfenti materia, qui talis est: An Petrus v. g. distinguatur formaliter à Paulo per hoc, quod sit alius à Paulo? Sive an relatio alietatis, quæ nemine cogitante inter Petrum & Paulum resultat, sit ipsa forma distinguens realiter Petrum à Paulo?

144. Dico. Distinctio realis consistit formaliter in *Relatione alietatis realis*. *Ratio*. Imprimis distinctio consistit formaliter in *Relatione*; quia esse distinctum est terminus formaliter relativus. vid. n. 133. Deinde consistit in *Relatione Alietatis*; quia per hoc præcisè & formaliter duæ res intelliguntur distinctæ, quod intelligantur aliæ àb invicem, id quod ex refutatione præcedentium thesium satis colligi potest. vide etiam signa rationis n. 135. posita.

145. *Obj. 1.* Pro priori ad relationem alietatis habetur formaliter distinctio per ipsas res positivas absolutè tales; ergo non consistit in relatione alietatis. *Prob. Ant.* Hoc ipso, quod ponantur res cum suis differentiis, etiam formaliter distinguuntur; sed pro priori ad relationem alietatis ponuntur res cum suis differentiis; ergo. *R. D. Maj. Probat.* Hoc ipso, quod ponantur res cum suis differentiis *absolutè* & secundum se sumptis, etiam formaliter distinguuntur. *N.* quod ponantur cum suis differentiis relativè sumptis. *C.* Propriori autem ad relationem alietatis sunt tantum res absolutè tales, quæ adhuc præscindunt, an sint distinctæ, nec ne. *Si ais:* Differentia ut talis facit formaliter differre; sed facere formaliter differre, est facere formaliter distingui; ergo differentia facit formaliter distingui. *R. N. Min.* Differentia enim ut talis supponit distinctionem inter rem, cui formaliter vel nostro modo concipiendi supervenit, & inter rem, à qua facit differre. Sic rationale v. g. formaliter superveniens animali, jam supponit animalia alia, à quibus faciat hoc animal v. g. humanum differre. Idem dicendum de differentia individuali & numerica, de quibus infra.

146. *Obj. 2.* Per hoc res distinguitur, per quod constituitur; sed non constituitur per relationem alietatis; ergo nec per eam formaliter distinguitur. *R. D. Min.* Non constituitur per relationem alietatis *spe. d. tam quoad*

modum significandi. C. spectatam quoad rem significatam. N. Nimirum relatio alietatis significat respectum, qui nostro concipiendi modo supervenit entitati rei; re ipsâ autem & physicè est ipsa entitas respectiva.

147. *Obj.* 3. Pro illo ipso signo, pro quo Petrus est alius à Paulo, etiam non est Paulus; ergo non est potior ratio pro relatione alietatis, quàm pro negatione. *R. D. Ant.* Pro illo ipso signo Petrus etiam non est Paulus radicaliter negabiliter & quidem positivè, h. e. adest fundamentum positivum negandi Petrum à Paulo. C. etiam non est Paulus formaliter & neganter. N.

148. *Obj.* 4. Relatio realis supponit extrema jam distincta; ergo relatio non est ipsa distinctio formalis. *R. D. Ant.* Relatio realis, quæ non est relatio alietatis supponit extrema realiter distincta. C. Relatio realis, quæ est ipsa relatio alietatis. N. Hæc enim est ipsa forma distinguens, realiter ab entitate rei indistincta. *Si reponas.* Duæ Chimæeræ distinguuntur inter se realiter; sed hæc non distinguuntur per formam realiter indistinctam ab entitate, cum nullas habeant entitates; ergo distinctio nequit formaliter consistere in relatione alietatis, tanquam formâ realiter ab entitate rei indistincta. *R. 1.* Duæ chimæeræ distinguuntur chimæericè, h. e. fictè; quia *nullius entis nulla est proprietas.* *R. 2. D. Maj.* Distinguuntur ratione sui. N. Ratione prædicatorum, ex quibus per fictionem combinantur. C. D. *etiam*

etiam min. Sed hæ non distinguuntur per formam realiter indistinctam ab entitate, quam revera habent. C. quam habere finguntur. N. Si ais hanc esse fictam duntaxat distinctionem. R. Mirum non est; Nam chimæra mater generat chimæram prolem. Cæterum Logica nostra in ejusmodi partu fictitio non obstetricatur; quandoquidem thesis hæc agit de distinctione rerum positivarum.

149. Pro solvendis variis ad huc objectionibus *Observa* I. Distinctio realis est *Alietas*, non *Alteritas*. Hæc enim supponit distinctionem etiam in naturis; *Alietas* autem tantum in entitatibus. E. G. Pater in divinis est alius a filio, non tamen est alter, cum eandem numero naturam divinam habeat. II. Nec idem omnino sunt divisio & distinctio realis: Nam divisio distinctioni superaddit carentiam unionis. Hinc licet in homine corpus & anima distincta sint, divisa tamen non sunt. III. Distinctio realis formaliter talis est relatio prædicamentalis, & subjecto (saltem de creatis loquendo) partim accidentalis, quæ requirit utrumque extremum existens. Sicut enim Paries A. non dicitur formaliter similis Parieti B. nisi Paries B. existat, sed tantum fundamentaliter: ita etiam Petrus v. g. existens non formaliter sed fundamentaliter tantum distinguitur ab Antichristo v. g. vel alio ente non existente. Hanc tamen Distinctionem fundamentalem sequitur negatio formalis identitatis; quandoquidem ea, quæ possibiliter vel funda-

mentaliter distincta sunt, actu non sunt, nec possunt esse idem. Si tamen dicere velis distinctionem esse relationem transcendentalem, quæ subjecto adæquatè intrinseca & essentialis est; per me licet; modò in secunda hac sententia asseras, Petrum existentem v. g. distinguere formaliter à non existente vel possibili; quia sic Petrus per suam solius entitatem distinguitur àb omni alio etiam possibili, ita ut terminum non à priori & ut causam sed à posteriori tantum inferat. Id quod, ubi de relationibus agetur, plenius intelliges. IV. Surditas & cæcitas distinguuntur actu non ratione sui, sed ratione obliquorum & subjectorum, quæ connotant.

ARTICULUS III.

De Distinctione Rationis.

150. **N**ota I. Distinctio rationis est, quæ intercedit inter duo extrema intentionalia, realiter identificata. Dicitur Rationis, quia fit per intellectum, qui rem physicè ac realiter unam & indivisibilem ita concipit, ut quasi non sit eadem cum se ipsa, sed à se ipsa distincta. Hæc distinctio est duplex; vel enim fit cum fundamento in re, & dicitur *distinctio rationis ratiocinatæ*. Vel fit sine fundamento in re, & vocatur *distinctio rationis ratiocinantis*, quæ fieri potest vel per conceptus synonymos, v. g. *Si enssem concipiam pro gladio*; vel per conceptus quorum, unus est clarior altero,